

URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/sexing-grooming-sexualne-nasylstvo-v-interneti/31116184.html>.

6. Іонан В. В Інтернеті що 5 хв відбувається сексуальне насильство над дитиною. Як це зупинити // Українська правда. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2020/02/4/239800/>.

7. Толокольнікова К. Секстинг, грумінг, мобінг: від чого страждають діти в Інтернеті. URL: <https://ms.detector.media/media-i-diti/post/21656/2018-08-20-seksting-gruming-mobing-vid-chogo-strazhdayut-diti-v-interneti/>.

8. Національна дитяча гаряча лінія. Ла-Страда України. URL: <https://www.facebook.com/lastradaukraine/photos/pcb.3360101794066881/3360028610740866/>.

9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (Ланцаротської конвенції): Закон України від 18 лютого 2021 р. № 12560-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1256-20>.

10. Kulik A., Lubenets I., Kulakova N., Naumova I. Child security on the internet as a medical law problem // Georgian medical news. 2020. № 6. (303). P. 155–161.

11. Беспалов Е.И. Детская порнография: индустрия насилия/Беспалов Е.И.; [авт. вступ. ст. Астахов П.А.]. М.: Фонд «Дружественный Рунет», 2010. 32 с.

Максименко Олена Василівна,
старший науковий співробітник
наукової лабораторії з проблем протидії
злочинності ННІ № 1 Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, старший науковий
співробітник

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ДИТИНИ ВІД НАСИЛЬСТВА У ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Розглядаючи ювенальну політику держави як її особливий вид діяльності з вироблення адміністративно-правових засад забезпечення та захисту прав осіб до 18 років [1, с. 14], варто зазначити, що вона охоплює захист дитини від насильства.

Не дивлячись на те, що людство створює все нові механізми захисту прав дитини від насильства їх ефективність не є абсолютною. Факти насильства і жорстокості щодо дітей

викликають особливе занепокоєння. Останнім часом насильство щодо дітей спостерігається у сім'ях, у закладах освіти, на вулиці серед знайомих.

Так, 66,8% хлопців і дівчат вважають, що будь-яке насильство є неприпустимим. 24% респондентів стикалися з випадками насильства протягом останніх кількох місяців. 2,5% респондентів потерпають від батьків, а саме: вдома від батька – 2,2%, вдома від матері – 2,4%, вдома від брата, сестри, інших родичів – 2,4%. Також, 8,9% підлітків піддаються насильству у школі від ровесників, 4,4% – у школі від старших учнів, 3,2% – у школі від вчителів. Школа, на думку дітей, є тим місцем, де вони найчастіше зазнають жорстокого ставлення та знущань. 14,4% підлітків страждають від фізичного насильства; про те, що піддаються психічному насильству, зазначили 12,6%; піддаються сексуальному насильству, а саме відчують щодо себе висловлювання та утиски сексуального характеру, – 2,3% респондентів. Економічного насильства (псування або відбирання майна, одягу, грошей, шкільного приладдя, особистих речей тощо) зазнали 3,6% підлітків [2, с. 12].

Насильство над дітьми є небезпечним, а його наслідки можуть бути не відворотними для всього суспільства. Ще Арістотель говорив: «Насильство породжує насильство» [3, с. 28]. Тобто дитина, яка піддавалася насильству, коли виростає, то часто застосовує насильство до оточуючих. Теоретики розділяють насильство на: фізичне, психологічне, економічне, сексуальне і розробляють усе нові методи протидії йому.

Із розвитком ювенальної політики в Україні, вважаємо за доцільне виокремити систему нормативно-правових та рекомендаційних актів, які захищають дитину від насильства у всіх його проявах, а саме:

Конституція України;

Конвенція ООН про права дитини;

Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства;

Європейська конвенція про здійснення прав дітей;

Цивільний кодекс України;

Сімейний кодекс України;

Кримінальний кодекс України;

Кодекс України про адміністративні правопорушення;

Законом України «Про охорону дитинства»;

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»;

Постанова Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 року № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі»;

Постанова Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2018 року № 800 «Деякі питання соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю та здоров'ю»;

Постанова Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 року № 866 «Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини»;

Спільний Наказ Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту України та Міністерства внутрішніх справ України від 07 вересня 2009 року № 3131/386 «Про затвердження Інструкції щодо порядку взаємодії структурних підрозділів, відповідальних за реалізацію державної політики щодо попередження насильства в сім'ї, служб у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та відповідних підрозділів органів внутрішніх справ з питань здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї»;

Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 01 лютого 2019 року № 278 «Порядок проведення та документування результатів медичного обстеження постраждалих осіб від домашнього насильства, та надання їм медичної допомоги»;

Наказ Міністерства освіти і науки України від 02 жовтня 2018 року № 1047 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодія педагогічних працівників із іншими органами та службами»;

Лист Міністерства освіти і науки України від 18 травня 2018 року № 1/11-548 «Методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильству»;

Лист Міністерства освіти і науки від 30.10.2018 № 1/9-656 «Про перелік діагностичних методик щодо виявлення та протидії домашньому насильству відносно дітей»;

Та інші.

Важливою складовою захисту прав дитини від насильства в процесі реалізації ювенальної політики в Україні є система державних та не державних органів і установ. Відповідно до статті 6 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»:

служби у справах дітей;
уповноважені підрозділи органів Національної поліції України;

органи управління освітою, навчальні заклади, установи та організації системи освіти;

органи охорони здоров'я, установи та заклади охорони здоров'я;

центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги;

суди;

прокуратура;

уповноважені органи з питань пробації.

Важливими є також служби підтримки та надання допомоги постраждалим особам, а саме:

центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;

притулки для дітей;

центри соціально-психологічної реабілітації дітей;

соціально-реабілітаційні центри (дитячі містечка);

центри соціально-психологічної допомоги;

територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг);

інші заклади, установи та організації, які надають соціальні послуги постраждалим особам [4, с. 28]..

Новостворені об'єднані територіальні громади можуть створювати свої спеціальні служби, які необхідні для захисту дітей від насильства.

Кожний орган, установа та організація повинні надавати високоякісну допомогу та підтримку дітям, які стали жертвами або свідками насильства. Окремої кваліфікованої допомоги потребують також діти, які скоїли насильницькі дії.

Будь-яке насильство над дитиною та її експлуатація переслідуються Законом.

Отже, організаційно-правовий захист дитини від насильства в процесі реалізації ювенальної політики в Україні, на нашу думку, забезпечується злагодженою системою діяльності державних і не державних органів та установ, а також чітким дотриманням законодавчих норм, щодо захисту прав дитини від насильства та забезпечення її найкращих інтересів у разі здійснення нею дій насильницького характеру.

Список використаних джерел

1. Адміністративно-правові засади реалізації ювенальної політики в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 /

О. В. Максименко ; Держ. н.-д. ін-т М-ва внутр. справ України. – К., 2011. – 16 с. – укр.

2. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти. Навчально-методичний посібник/ Андрєєнкова В.Л., Байдик В.В., Войцях Т.В., Калашник О.А. та ін. – К.: ФОП Нічога С.О. – 2020. – 196 с.

3. Наследие прошлого: мысли и идеи. Москва, 1970. С. 28.

4. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>.

Максименко Сергій Дмитрович,
директор інституту психології імені
Г. С. Костюка НАПН України, доктор
психологічних наук, професор, дійсний
член НАПН України

ПСИХОЛОГІЧНА ПРОТИДІЯ НЕГАТИВНИМ ІНФОРМАЦІЙНИМ ВПЛИВАМ НА ОСОБИСТІСТЬ І ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Актуальність проблеми психологічної убезпеченості людей, яким випало жити в наш непростий час, зумовлюється непередбачуваними наслідками однобічного, часто позбавленого гуманістичних вимірів науково-технічного прогресу, інформаційною перенасиченістю середовища людського існування, численними природними, техногенними та соціальними катастрофами, суспільними конфліктами і війнами, що дедалі більше набувають гібридного характеру.

Сучасне суспільство і кожна особистість переживає неоднозначні, різні по своїй формі, змісту та перебігу зміни (соціальні, політичні, економічні, гуманітарні і соціально-конфліктні), що пов'язані із протистоянням у протидії негативним впливам, які йдуть від наших сусідів на наше суспільство, народ і державу. Також у цей період, як влучно сказав Франкл: «Кожному періоду характерні свої неврози», і тому у цей період свідомо чи несвідомо, природа спонукає людей до виживання в умовах такої пандемії. Таке враження, що це надприродний, але соціально-детермінований біологічний експеримент. Який зачіпає не тільки фізичне здоров'я, не тільки весь метаболізм людини, а й геном. Геном - є дуже чутливим до всіх змін і він привласнюється особистістю. Колективна свідомість призводить до зміни того, що особистість нагадує